

Sviečky pre Ukrajinu	2
Online, rtvs.sk, 9. 12. 2024, 5:50	
UNIVERZITY TRETIEHO VEKU: MIESTO, KDE SENIORI OBJAVUJÚ NOVÉ SVETY	3
Tlač, Noviny Stredného Považia, 10. 12. 2024	

Sviečky pre Ukrajinu

📅 9. 12. 2024, 5:50, Zdroj: slovensko.rtvs.sk , Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Autor: Lukáš Mano, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 88 040 GRP: 1,96 OTS: 0,02 AVE: 653 EUR

Sviečky pre Ukrajinu

Facebook Instagram

Bez elektriny, svetla, tepla, ale nie bez nádeje. V takejto situácii sú aktuálne tisíce ľudí na Ukrajine. Pomocnú ruku sa im rozhodla podať **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, ktorá vyhlásila netradičnú zbierku vosku. Na čo by mala slúžiť, povie Lukáš Mano.

Sviečky pre Ukrajinu Máte problém s prehrávaním? Nahláste nám chybu v prehrávači.

Autor: Lukáš Mano; FOTO: pixabay/Myriams-Fotos

Živé vysielanie ????

Rádio Slovensko 05:36 - Moderátorský vstup (3EB;miniteaser-v jednej vete!)

Rozhlas

Autor: Lukáš Mano

UNIVERZITY TRETIEHO VEKU: MIESTO, KDE SENIORI OBJAVUJÚ NOVÉ SVETY

10. 12. 2024, Zdroj: **Noviny Stredného Považia**, Strana: 16, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Branislav Koscelník, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ďalšie zdroje: Banskobystrické noviny, Horehronie, Hornonitrianske noviny, Kysucké noviny, Liptovské noviny, Novohradské noviny, Oravské noviny, Prešovské noviny, Trenčianske noviny, Zvolensko-Podpolianske noviny, Žilinské noviny
Dosah: 2 437 392 GRP: 54,16 OTS: 0,54 AVE: 17914 EUR

UNIVERZITY TRETIEHO VEKU: MIESTO, KDE SENIORI OBJAVUJÚ NOVÉ SVETY

Po dlhých rokoch sa vracajú do školských lavíc, aby sa dostali do hĺbky oblastí, ktoré chcú spoznávať. K tomu nové vzťahy, priateľstva, snaha dokázať si, že v živote podniknem ešte niečo, čo stojí za to. Univerzity tretieho veku sú na Slovensku fenoménom. Ponúkajú priestor pre aktívnych seniorov, ktorí túžia po nových poznatkoch a chcú zostať v kontakte s moderným svetom.

Lucia Hrebeňárová je prezidentkou Asociácie univerzít tretieho veku na Slovensku, ktorá pôsobí už tridsať rokov. Vysvetľuje, že študenti nenadobúdajú profesionálne tituly, ale skôr zručnosti a vedomosti z oblastí, ktoré im môžu uľahčiť každodenný život. Od zdravého životného štýlu a digitálnych kompetencií až po finančnú gramotnosť či regionálnu históriu. Univerzity nielen vzdelávajú, ale aj spájajú ľudí a otvárajú priestor pre diskusiu. Nejde pritom len o dôchodcov. Na univerzitu tretieho veku sa môžu prihlásiť už 45-roční záujemcovia.

Denne premýšľate o potenciáli vzdelávania starších ľudí. Aký význam pre spoločnosť majú univerzity tretieho veku?

Podporovať starších ľudí v aktívnom trávení ich voľného času, poskytovať im aktuálne odborné informácie v rôznych spoločenských oblastiach, rozvíjať ich zručnosti nevyhnutné nielen pre ich každodenný život, ale pre mnohých aj zručnosti, ktoré ešte stále potrebujú pre trh práce. Inak povedané, naše aktivity sú nastavené tak, aby na konci procesu vzdelávania boli informovaní, zodpovední a aktívni občania. Občania, ktorí sa vedia pýtať, poznajú svoje práva, poznajú svoje povinnosti, sú zorientovaní v trendoch rôznych oblastí spoločnosti. Nehovoríme o samozvaných lekároch či právnikoch, čo môžu témy vzdelávania niekomu evokovať. Pre rozvoj všetkého vyššie popísaného je kľúčovým parametrom intenzita vyučovania. Ide o systematický proces trvajúci minimálne jeden rok. Jednej oblasti poznania sa venujú študenti semester, prípadne aj viac. Témy sa navzájom prepájajú, dopĺňajú, preberajú z rôznych uhlov pohľadu prostredníctvom rôznych odborníkov z praxe či akademického prostredia. Nie sú len jednorazovým vstupom, dôraz je na užitočnosti pre starších učiacich sa, ale aj pre ich okolie. A určite je dôležité aj to, že sa ľudia stretávajú a pracujú na sebe, komunikujú, nie sú izolovaní v svojom svete.

Kto stanovuje témy, ktorým sa na univerzitách tretieho veku venujete? Je to aj o tom, aký záujem majú študenti, alebo sa berie ohľad na spoločensky význam vzdelávacích programov?

To, akým témam sa bude univerzita tretieho veku venovať, stanovuje materská vysoká škola. Koordinátori vzdelávania s tímom lektorov stanovujú témy, ktoré na ďalší rok budú zaradené do ponuky vzdelávania. Dominujú témy, ktoré sú populárne, ale význam majú aj tie, ktoré reflektujú spoločenské trendy. Medzi tie populárnejšie patria zdravý životný štýl, osobný rozvoj a psychológia, ale aj digitálne zručnosti, jazykové vzdelávanie, história či umenie. Sú to všetko témy, ktoré majú ľudia radi, a na ktoré nemali v produktívnom veku čas. Univerzity sa vždy snažia, aby časť vzdelávacích programov vyhádzala zo zamerania materskej vysokej školy. A to je ich jedinečnosť, špecifikum. Spomeniem napríklad program „Géniovia a osobnosti architektúry“ na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave, „Eko-záhradníctvo“ na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, „Letecká doprava“ na Technickej univerzite v Košiciach, „Všeobecná medicína“ na Jesseniovej lekárskej fakulte UK v Martine, „Právo“ na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** či „Geografia regiónov Slovenska“ na Prešovskej univerzite v Prešove.

Druhou skupinou tém sú tie, ktoré upozorňujú a napomáhajú hľadať riešenia pre problematiku každodenného života. Témy, ktoré sú aj z celospoločenského pohľadu identifikované ako mimoriadne dôležité. Hovoríme napríklad o finančnej gramotnosti, právnom povedomí, kritickom myslení alebo o prevencii pred podvodmi – či už v reálnom, alebo virtuálnom svete. A to je jednou z dôležitých úloh Univerzít tretieho veku – vsúvať do vzdelávania medzi témy príjemné a zaujímavé aj tie náročnejšie. Témy, o ktorých ako jednotlivci nechceme počuť alebo máme pocit, že sa nás netýkajú. Práve tu plní dôležitú úlohu Asociácia univerzít tretieho veku. Jej úlohou je identifikovať, a tak predvídať spoločensky dôležité témy a aj s pomocou ministerstva školstva podporiť ich zaradenie do vzdelávania na jednotlivých členských univerzitách.

Sú nejaké tematické prieniky v programoch rôznych univerzít?

Takmer na každej z 18 členských univerzít tretieho veku naprieč celým Slovenskom nájdeme v ponuke jazykové vzdelávanie alebo vzdelávacie programy zamerané na rozvoj digitálnych kompetencií. Práve tieto dve oblasti tvoria ponuku vzdelávania na Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Na Trnavskej univerzite je možné venovať sa okrem anglického jazyka aj talianskemu či latinskému jazyku. Veľmi podobne sú na tom témy venujúce sa osobnému rozvoju či zdravému životnému štýlu. Tu okrem zdravého stravovania, prevencie voči chorobám či psychohygiene patrí aj cvičenie pripravené adekvátne pre potreby starších učiacich sa. Príkladom je Technická univerzita vo Zvolene s bohatou ponukou cvičení napríklad Nordic walkingom. Posledným okruhom tém, ktorý sa objavuje vo väčšine členských univerzít, je umenie a história, často vo vzájomnej interakcii. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre ponúka „Dejiny výtvarného umenia“, Katolícka univerzita v Ružomberku program „Krásna literatúra ako filozofia života a človeka“,

Ekonomická Univerzita v Bratislave zas „História Bratislavy“. Výnimočná je regionálna história, kde vidíme, že každý účastník má na minulosť jedinečné spomienky, a ak tie nezmapujeme, tak nám môžu vymiznúť. K celému tomuto výpočtu je potrebné pridať spoločensky potrebné témy, ktoré sú z úrovne Asociácie identifikované, podporené ministerstvom školstva a v danom akademickom období zaradené do vzdelávania na všetkých univerzitách tretieho veku. Spomením tému finančnej gramotnosti, po pandemickom období to boli témy, ktoré sa venovali psychológii a návratu starších učiacich sa do spoločnosti či stále aktuálnemu kritickému mysleniu.

Každý rok hľadáte trendy v nasmerovaní študijných odborov. Aké programy sú v tomto období novinkou?

Použijem príklad žilinskej Univerzity tretieho veku. Od minulého roka pravidelne organizujeme program „Hlava XXII – geopolitika pre všetkých“. Keď sme tento program ponúkali pred tromi rokmi, takmer nikto sa naň neprihlásil. Svet bol ešte viac-menej pre nás a naše okolie pokojný. Dnes sa situácia zmenila. Už v minulom roku bol o program väčší záujem a v tomto roku sa naplnil za veľmi krátku chvíľu. Podobne je to aj na ostatných univerzitách, ponuka reaguje na vývoj spoločnosti a sveta okolo nás. Novinkou Univerzity Komenského je napríklad aj program „Európska únia a implementácia environmentálnej politiky“ na Univerzite Komenského. Sú však univerzity, ak napríklad Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, ktorá ponúka spoločný „Spoločensko vedný odbor“ s rôznymi aktuálnymi témami. Novinkou však nie sú len témy, ale aj prístup a organizačné formy vzdelávania. Čoraz častejšie sa ako doplnok k tradičnej výučbe objavujú v ponuke krátkodobé vzdelávacie workshopy, letné školy, popularizačné prednášky. Takže určite si každý – nielen dlhoročný študent, ale aj noví záujemca – nájde niečo pre seba.

Koľko vysokých škôl má pracoviská pre celoživotné vzdelávanie?

Na Slovensku máme 20 univerzít tretieho veku, z toho 18 je členom Asociácie univerzít tretieho veku. O týchto máme informácie, vedíme štatistiky, máme zmapované obsahy vzdelávania. Vieme tak cielene rozvíjať a podporovať potreby našich členov a cez nich ich študentov. Sú naprieč všetkými typmi vysokých škôl, etablované sú na verejných vysokých školách, súkromných vysokých školách i štátnych školách. Snažíme sa, aby prednášky neboli len pasívnym stretnutím a driením, ale o debate, interakcii na hodine. Veď univerzity boli a majú zostať priestorom na diskusie na všetky témy. A to platí nielen pre vysokoškolské štúdium, ale aj pre ďalšie vzdelávanie ako také. Kľúčovú úlohu okrem dobrej prípravy a organizácie vzdelávania v celom procese zohráva lektor. A práve jemu a jeho rozvoju sme sa venovali aj na výročnej konferencii Asociácie.

Keď si predstavujem seniora, ktorý študuje na univerzite tretieho veku, nemyslím si, že je to človek, ktorý len chce vyplniť čas, ale je aktívny vo svojom živote a možno aj vo vyššom veku rozlietaný na viacerých frontoch.

Je to absolútne tak. Prirodzene, u časti študujúcich je primárnou motiváciou vyplnenie voľného času. Sú to ľudia, ktorí majú chuť na seba pracovať, chcú sa vzdelávať, tráviť čas v spoločnosti zaujímavých ľudí. Mnohí majú množstvo iných aktivít. Sú rozhladení, s jedinečnou životnou i pracovnou skúsenosťou. A to je výzvou pre nás i pre lektorov. Ale pozitívnu, pretože mnohí môžu prispieť do diskusie niečom jedinečným. V tomto akademickom roku máme do vzdelávania na Univerzitách tretieho veku zapojených viac ako 8700 starších ľudí. Každým rokom je medzi učiacimi sa stále viac mladších ľudí, keďže sa do štúdiá môžu zapojiť už 45-roční. Inou výzvou je zapojenie mužov do vzdelávania, pretože asi len 20 percent zo všetkých účastníkov sú muži. Je to škoda, ale je to celosvetový trend. My ako organizátori vzdelávania musíme programy koncipovať tak, aby boli zaujímavé aj pre mužov. Ja našich študentov vnímam ako ľudí, ktorí majú úžasnú životnú skúsenosť a mnohí sú ochotní svoje získané vedomosti počas života i na univerzite tretieho veku posunúť ďalej. Pracujeme na tom, aby sa rozvíjalo aj dobrovoľníctvo vo vzdelávaní, aby výstupy vzdelávania neostali len u účastníkov, ale posúvali sa ďalej do komunity. Naši študenti sú tak účastníkmi medzigeneračných aktivít na základných a stredných školách, kde vznikajú úžasné spojenia a uvedomenie si potrieb a schopností komunikovať a toho, že sa vieme jeden od druhého niečo naučiť.

Koľko času zaberie škola starším študentom? Majú aj pevný rozvrh hodín?

Majú rozvrh na semester, aby si mohli naplánovať svoj čas. Školské tašky netreba kupovať, ako rodinní príslušníci často žartujú. Na organizáciu naprieč univerzitami neexistuje rovnaký kľúč. Sú univerzity, kde majú dve vyučovacie hodiny raz za dva týždne, u nás v Žiline sa stretávajú raz za mesiac na štyri vyučovacie hodiny. Priemerný rozsah výučby v rámci semestra sa pohybuje okolo dvadsiatich hodín naprieč univerzitami. Vždy má rozsah aj organizácia vyučovania svoj dôvod a často je prepojená na iné univerzitné aktivity. Preto je dôležité informovať sa o organizácii štúdiá a neporovnávať medzi univerzitami navzájom.

Aká je budúcnosť univerzít tretieho veku vzhľadom na demografické tendencie a rýchly nárast ľudí v seniorskom veku?

Vzhľadom na vývoj demografie nemám obavy o potrebu ďalšieho vzdelávania. Skôr je to o tom, či si uvedomíme, že ho potrebujeme, alebo nie. Vzdelávanie považujem za strategický nástroj a je kľúčové vzhľadom na predlžujúcu sa dĺžku života. Keď potrebujeme byť informovaní, mať aktuálne znalosti a zručnosti. Je pre nás aj v rámci Asociácie univerzít tretieho veku dôležité, aby sme vo vzdelávaní primárne ostávali v línii záujmového vzdelávania s dôrazom na rozvoj civilizačnej gramotnosti pre ľudí, ktorí sú už v dôchodkovom veku. Ale podstatné je, aby sme sa vo vzdelávaní čoraz intenzívnejšie zameriavalí aj na mladších, ktorí sú stále aktívni na trhu práce. Prirodzene, hybnou silou rozvoja sú financie. Doteraz finančnú záťaž vzdelávania znášali účastníci cez poplatky a univerzity z vlastných zdrojov. Prostredníctvom ministerstva školstva bolo vzdelávanie na univerzitách tretieho veku podporované cez kľúčové témy, ktoré sme už spomínali. Teším sa, že vďaka podpore a spolupráci s Odborom vzdelávania dospelých a vnímaniu potreby tohto vzdelávania na

úrovni vedenia ministerstva školstva budú od budúceho roka z rozpočtu podporení priamo ľudia koordinujúci aktivity univerzít tretieho veku. Je to jedinečný darček k 30. výročiu založenia Asociácie univerzít tretieho veku. Pevne verím, že aj vďaka tomu budeme vedieť efektívne využiť potenciál ľudí na tvorbu nových programov či aktivít, ktoré budú zaujímavé a prínosné a aj prostredníctvom vzdelávania na Univerzitách tretieho veku budeme napomáhať plniť tretiu misiu univerzít ako spoločensky zodpovedných inštitúcií.

V tomto akademickom roku máme do vzdelávania na Univerzitách tretieho veku zapojených viac ako 8700 starších ľudí. Každým rokom je medzi učiacimi sa stále viac mladších ľudí, keďže sa do štúdia môžu zapojiť už 45-roční.

LUCIA HREBEŇÁROVÁ, PREZIDENTKA ASOCIÁCIE UNIVERZÍT TRETIEHO VEKU

Autor: Branislav Koscelník